

Yüzlerce
HAYDAR ERGÜLEN

Gülten Akin, klasik biçimde bir 'dize şairi' deyip geçemeyeceğimiz bir şair. Çok güzel dizeler yazmak için yazarlardan değil. Sözün boşa gitmesini istemeyen, sözcükleri boşuna yormak istemeyen, onları da canlı varlıklar olarak gören, organik, hakiki bir şair

Gülten Akin, Eylül 1995'te yayımladığı *Sonra İşte Yaşandım* (YKY) kitabıyla yepyeni bir şiir dönemine girdi. 62 yaşında başlayan bu dönemde, daha sonra yayımlayacağı 4 kitapta da rastlayacağımız kısıp şiirlere yöneldi. Tümüyle kısıp şiiri, ama kıpkısallarda da derinliği arttı, çoğaldı ve son kitaplarındaki bu şiirler de onun 'unutulmazlar' arasındaki yerini aldı.

Sonra İşte Yaşandım'daki "KISA ŞİİR/bir" belki de bu dönemin ve kitabın ilk kısıp olması nedeniyle en bilinen, en çok tekrarlanan ve hatırlanan şiir oldu: "Bir roman kadar uzun bu tümce./-Sonra İşte yaşandım." (agy., s.7) Tam olarak bir 'mınlıdanma' diye bakıyorum bu şiire. Başkalarının da vakti gelince mınlıdanması için mınlıdanılmış. Söylenmiş ya da yazılmış değil, okunmak için değil. Yalnızca ve ancak, insanın vakti gelince mınlıdanması için.

Aynı kitaptaki "KISA ŞİİR"lerden ikincisi ise hem bir 'anımsama' gibidir hem de tenin de bir belleği olduğuna işaret eder: "Hızlı öpüşlerle lekelenir ten/uzun kalır usul öpüşlerin anıları" (s.9)

Kısaldan dördüncüsü ise nasıl okunursa okunsun, ister dize, ister cümle, ister aforizma, "geçmek, acıyı getirir daima" (s.13), hep derinliğine duyumsanacak ve her okuyuşta insanı durduracaktır. Öncelikle çooooook uzun zamanların, anıların, acıların güngörmüş bir ifadesi olarak okunabilecek bu dize, öte yandan şiir ve yaşam arasındaki organik ilişkinin hakikiliğini de gösterecektir. Tek başına bile çok etkileyici olan bu dize, kısa şiirlerin birincisiyle beraber okunduğunda da yeni anlamlar kazanarak, çoğalmayı ve hareketi sürdürecektir: "Bir roman kadar uzun bu tümce./-Sonra İşte yaşandım/geçmek, acıyı getirir daima". Yukarıda vurguladığım gibi, nasıl okunursa okunsun, hep bir şiirin

Gülten Akin'in yepyeni, kıpkısa, depderin şiirleri

23 Ocak 1933 - 4 Kasım 2015

'süzülmüş', 'damıtılmış' halinin de en kısa, en yoğun örneği olarak kalacaktır.

Beşinci kısa şiiri 'dil'in şiddeti'ne karşı mütahiş bir eleştiri diye okudum, aynı zamanda da bir yanıt olarak, 'şiirin şiddeti' diye: "Enkazına havlanıyor terkedilmiş dilin/gece köpek içinde". Havlanmak: Bir kumaşın üzerinde hav oluşması. Peki bu dizede ne oluyor? Havlamaktan avlanmaya, hayıflanmaktan ağlamaya pek çok şey.

Kısa şiirlerin altıncı ve yedisi 'suskunluğa' dair bir diyalog sayılır. İlkinde "Her konuşma bir şeyi değiştirir hayatımızda/Sustum durdum geriye geriye çekilerek" derken, ikincisinde "Sözlerin bumerang gibi/döner yaralansa seni/ağzın dilin gereksizdir/susarsın" diyerek, en gözde izleklerinden ve nerdeyse bir antoloji oluşturabilecek çoklukta 'susma' ve 'konuşma' ikiliğine yeni deyişler katar. Burada ve daha sonra anacağım kimi kısıp şiirlerinde, başka yazılarımda da değiştiğim bir 'akrabalık'tan söz etmek de mümkün. Bu şiir Behçet Necatigil

olunca, akrabalık daha da yakınlaşır ve kardeşliğe dönüşür, "yol bir süre bir" anlayışına uygun biçimde, aynı yolu farklı süren iki kardeş şairdir onlar. Gülten Akin, Necatigil'in özellikle *Bile/Yazdı* kitabındaki 'şiir uçları'na yakın söyleyişler tutturur kimi yerde. Kısaların on dördüncüsü gibi: "Çağ açıkların varlığıyla kimi şeylerin/geçmiş, yokuşluğuyla açıklanamaz" (s.35)

Onbirinci kısa, Gülten Akin'in kendi şiirine karşı bir 'sürpriz' gibidir: "Solaktır/boynuna çizildi doğarken/sol yanında Allahın gülünü taşıyor".

Kısalar, kıpkısalar bu dönemin ikinci kitabı olan *Sessiz Arka Bahçeler*'de de (YKY, 1998) sürecektir: "İtip beni/balima dadanan bu çağı sevmedim" dizeleri, 'Bir Çağ Yangını'nda yazan şairin "Kimse" olma halinin halince söylenişidir. "Çağ" vurgusu Necatigil'le olan şiirsel yakınlığının ortaklaştığı sözcük, kavram ve imgelerden başkasıdır. Çoğu kere telaffuz bile etmeden şikâyet, serzeniş ve itirazını yönelttiği şey çağdır. Ve iki şairde de aynı duyarlılık

boyutunda bir karşı çıkışın simgesidir.

Çağın en kapsamlı, içten, yakıcı eleştirisini 'Mavi Kuş' şiirinde yapar Gülten Akin. *Uzak Bir Kıyıda* (YKY, 2003) kitabında yer alan şiir şöyle başlar: "Mavi kuş uzak tellerde, şehirlerimiz güç/işgal altındayız/dışa düşen hayat hayatımız/onu oralara biz atmadıkça/kimdi, kimler" (agy., s.41)

Kıpkısa yopyoğun depderin şiirlerden biri de, Gülten Akin'i belki de en farklı kılan, onun toplumcu anlayışı içinde bireyin gerçekliğini hep gözetken tutumunun örneği olarak okuduğum "Pazar" şiiri: "Pazar çocuk kızların nesidir/ten kafesidir". Ve Gülten Akin şiirinin sürekliliğini duyuran, onun hem düşünçesinin hem ahlakının hem de şiirinin en yüksek buluşmalarından biri olan "Saf" şiiri: "En ağır sınavdan en saf olan geçer/öder geçer" (s. 35). 'Ayyaz Ağidi' şiirinin sonunu hatırlayalım: "Yol olmuştur en yiğidin yanması/sana bu ataştan çokça pay düştü." Umutsuz zamanlarda bile kadının, insanın, toplumun direncini yazan şairin inadının, sözünde diretmesinin belgesi ve tanığıdır bu dizeler. Onların yakınlığı, sürekliliğidir.

2007'de yayımlanan 'Kuş Uçsa Gölge Kalır' da (YKY, 2007) kısalar, başlıksız şiirler olarak yer alır ve kitap "Ötekini oku, derinde dipte duranı" dizesiyle başlar. Sanki her kitabına bir savsöz saklamıştır şair. "bende bir gülten kaldı/hangi başa diksem yabancı" deyip sonsuz yolculuğa çıkmaya birkaç yıl kalmıştır.

Son kitabı 'Beni Sorarsan' (YKY, 2013) yayımlandığında 80 yaşındadır. "Türkçenin yaşayan en büyük şairi" seçileli çok olmuştur. Benim itirazımı da anlamıştır, 'en büyük' ne ki, Gülten Akin Türkçenin en incelikli şairidir! Kitabın önsözü olarak yazdığı "Ağır, Çok Ağır Dünya!" yazısı da bir vedadır: "Beni sorarsan,/Kuş iste/ Kalbin elem günleri geldi".

Gülten Akin, klasik biçimde bir 'dize şairi' deyip geçemeyeceğimiz bir şair. Çok güzel dizeler yazmak için yazarlardan değil. Sözün boşa gitmesini istemeyen, sözcükleri boşuna yormak istemeyen, onları da canlı varlıklar olarak gören, organik, hakiki bir şair. Tüm varlıklara saygı duymanın önkoşuluyla yetişmiş, düşünmüş, yazmış olduğu için de şiiri bazen yeterince 'sıcak' gelmeyebilir, 'mesafeli' bulunabilir. Zamana direnen, içe işleyen bu şiirler bize hakikati duyurmaya çalıştığı için aynı zamanda 'mesafeli'dir de. Çünkü gerçekler kolay kolay değişmez ve onlarla başatması için yazılan şiirlerin de, tıpkı 'çeliğe su verilmesi' gibi, kalıcı, yakıcı, dirençli olması gerekir. Bu da şiirin 'soğukkanlı' ve 'mesafeli' olmasını gerektirir. Son kitabı "Şiir"le biter: "Şiir bizim eski suç ortağımız/Biz ne işledikse onunla işledik."